

Poezie

S-a zis și se zice că la București nu se mai face poezie; s-a mai zis că în vreme de război muzele amuțesc. Ei bine, nu e așa. Suntem în plăcuta poziție a da cititorilor o dovadă, că cele mai sus pomenite sunt neadevăruri, prin poezia ce publicăm aci îndată sub titlul *Mandatul*. E de prisos a mai spune, credem, că autorul este un june *monșer*, copist de clasa a doua într-o cancelarie de administrație publică. – Cu aceste deslușiri împreună, dânsul ne-a trimis spre publicare acrostihul său.

Mandatul

(Acrostih¹)

Mandatul este visul,
Un vis realizat,
Când fără-ntârziere
Îl iei și l-ai scontat².

Vtunci de bucurie
Să joci, să cânți te-apuci,
Și ca să fii mai comod,
Te lași numa-n papuci.

Nimica nu te doare,
Și totul *meprizezi*³,
Căci posedezi mandatul
Și mergi ca să-l scontezi.

Da! da! el să trăiască!
Sau daca nu, murim;
Căci fără dânsul oare
Putem noi să trăim?

Pmor și fericire
Le ai în buzunar,
Când ți-ai scontat mandatul,
Și nu mai ai habar.

¹ Formă de poezie cu destinație, ale cărei versuri au la început (sau pe altă coloană, pentru posesorii de „cheie”) literele dintr-un nume de persoană, cuvânt, propoziție, replică sau lozincă, așezate pe verticală.

² **Scontá**, *scontez*, vb. I. Tranz. 1. A cumpăra sau a vinde efecte de comerț înainte de scadență; a efectua un scont. 2. Fig. A conta pe ceva, a-și face planuri dinainte în legătură cu un anumit fapt așteptat, a se baza pe ceva. – Din it. *scontare*. (Cf. *DEX*, 1998).

³ **Meprizá**, *meprizez*, vb. I. Tranz. (Franțuzism; înv.) A disprețui. – Din fr. *mépriser*. (Cf. *DEX*, 1998).

⇒ tutunul abundează,
Țigări de *Bektemis*⁴ –
O! te realizează
Mai iute, dulce vis!

⇐ nică consolare!
O! prea iubit mandat,
De tine toți slujbașii
Viața ne-am legat!

⇐ a minister cu toții,
Mandatul să luăm,
Să ni-l scontăm degrabă,
Și-apoi... să ne-mbătăm!!!

A apărut în *Calendarul „Claponului”*, 1878, precedată de nota *Poezie*, p. 50–52, nesemnate. Reprodusă cu modificări în „Bobârnacul”⁵, II, nr. 22, 28 martie 1879, p. 1, cu nota *Un nou poet și semnată Impiegatovici*. Textul de bază este cel din *Calendarul „Claponului”*. Poezia *Mandatul*, fără nota *Poezie* (reprodusă de noi din *Calendarul „Claponului”*), a fost inclusă în edițiile: *Opere*, II (2000); *Opere*, III (2011), p. 963–964. Este posibil ca nota și poezia să fi apărut mai întâi în „Claponul”, într-unul dintre numerele care lipsesc din colecția Bibliotecii Academiei Române.

⁴ Ca o curiozitate, tutunul de Bektemis costa în jurul anului 1900, 70 lei lunar. În primul capitol, *Statistica și amorul*, al volumului său *Între Capșa și Palat. Impresiile unui trecător* (București, Minerva, Institut de arte grafice și editură, 1904), Max (D. R.) Rosetti constată „cu o vădită bucurie că viața e mult mai ieftină în București decât se presupune, căci n-aș fi crezut odată cu capul, cum că pentru 60 lei lunar poți găsi cu ușurință, în scurt timp, 153 oferte de dame tinere, drăguțe cu tot accesoriul necesar. E de pomană, domnilor; vine mai ieftin decât tutunul bektemis cotate 70 lei lunar pentru un fumător apelpisit.” (p. 6–7). (**Apelpisit**, -ă, *apelpisiți*, -te, adj., s. m. și f. [Înv.] [Om] deznădăjduit, desperat, exasperat, care nu se mai poate stăpâni. – Din *apelpisi* [înv. „a deznădăjdi” – din ngr.], Cf. *DEX*, 1998). Autorul satiriza rezultatul numărătorii făcute de un om atins de „îngrozitoarea epidemie” a statisticii în urma anunțului dintr-un ziar prin care un bărbat oferea „un ajutor de 60 lei lunar, unei dame tinere, drăguțe etc.”, în schimbul... se înțelege – și promise 153 de oferte (!). (*N. n.*, C.T.).

⁵ Revistă umoristică și literară, ilustrată, săptămânală și bisăptămânală, apărută la București începând de la 1 ianuarie 1878 până la 7 aprilie 1886, cu perioade de întrerupere. Proprietar (de la 12 februarie 1879): I. Marian, care era și redactorul publicației. Pentru o scurtă perioadă (21 decembrie 1879–7 februarie 1880), trece în proprietatea Tipografiei Dorothea P. Cucu și își schimbă titlul în „Bobârnacele”. Și-a modificat de mai multe ori numărul de pagini și formatul (în 1878 avea 8 pagini, 36 cm; în 1879, 4 p., 36 cm; în 1886, 4 p., 42 cm). Printre colaboratori, cu versuri: Al. Obedenaru, Mircea Demetriade, N. Carageally-Costache.

I. L. Caragiale a publicat în „Bobârnacul” de la nr. 14, miercuri, 28 februarie 1879 (editorialul *București, 27 februarie* [După o dispariție de câteva zile...], *Cronica* [În București s-a constituit] și *Carnavalul*) probabil numai până la nr. 23, sâmbătă, 31 martie 1879 (revista își întrerupe apariția până la începutul lunii mai). În nr. din 31 martie, apar la pagina 1 *Articol de fond* (*Ciorbă lungă pentru cititori*) și *Citim în „Cartea fistichie” a Oficiului nostru exterior* (*Foreign-Office*), postată la rubrica „Pur și simplu Caragiale” în 28 decembrie 2025. Dintre textele lui Caragiale din „Bobârnacul”, la această rubrică: *Situația politică* [Orizontul politic se limpezește.], 3 octombrie 2018, *Situația politică* [Suntem în Săptămâna Patimilor.], 10 octombrie 2018.

În 1878, „Foaia satirică și umoristică” avea pe frontispiciu anunțul hazliu: „Apare în toate zilele afară de: Luni, Marți, Miercuri, Joi, Vineri și Sâmbătă”. La începutul anului 1879, anunța că apare joia și duminica, apoi, din 28 februarie, apărea miercurea și sâmbăta, uitând să schimbe, de exemplu, anunțul de pe frontispiciu la nr. de miercuri, 28 februarie. (*N. n.*, C. T.)

Forma tipărită în „Bobârnacul” este următoarea (cu italice bold, versurile și semnele de punctuație modificate):

Mandatul este visul, un vis realizat,
Când fără-ntârziere îl iei și l-ai scontat.

Atunci de bucurie să joci, să cânti te-apuci,
Și ca să fii mai comod, te lași numa-n papuci.

Nimica nu te doare, și totul meprizezi,
Căci posedezi mandatul și mergi ca să-l scontezi?

Da! da! el să trăiască! sau daca nu, murim;
Putem noi fără dânsul republicani să fim?

Amor și fericire le ai în buzunar,
Când ți-ai scontat mandatul, și nu mai ai habar.

Tutunul abundează, țigări de *Bektemis*:
– O! te realizează mai iute, dulce vis!

Unică consolare , o prea iubit mandat,
De tine patrioții viața și-au legat.

La minister cu toții, mandatul să luăm,
Să ni-l scontăm degrabă, ș-apoi – să ne-mbătăm!!

În așezarea în pagină a poeziei am urmat tehnoredactarea din *Calendarul „Claponului”*. Zețarul de la Tipografia P. Conduratu, unde a fost imprimat *Calendarul „Claponului”*, a evidențiat – probabil la cererea lui Caragiale, foarte scrupulos cu orice detaliu – prima literă a versului 1 din fiecare catren prin paginarea în afara coloanei și răsturnarea ei la 90°, desigur, litera fiind aldină (bold, cum spunem noi astăzi). Acest mod ingenios de a pagina sporea hazul acrostihului, poezie cu cheie.

În „Bobârnacul”, paginația este alta, poate și din economie de spațiu: poezia nu mai este împărțită în 8 catrene, ci în 8 distihuri, cu versuri lungi (primele două versuri devin unul singur: „Mandatul este visul, un vis realizat” ș.a.m.d.). Al doilea vers al fiecărui distih este paginat retras față de primul. Prima literă a versului 1 din fiecare distih nu mai este evidențiată (aldină), rămânând doar ca prin așezarea diferită a versurilor să se citească pe verticală cuvântul MANDATUL din acrostihul lui Caragiale (v. mai sus).

În ediția critică din 2011, din care am preluat textul, tehnoredactorul paginează astfel:

≡ andatul este visul,
Un vis realizat,
Când fără-ntârziere
Îl iei și l-ai scontat.
ș.a.m.d.

C. T.